

SERBEST BÖLGELER

1. Genel bilgiler

- SB Nedir?
- Niye SB Var?
- SB İşlevi
- SB Yapılabilecek Faaliyetler
- SB İstatistikleri
- SB'nin Kanunlar Karşısındaki Durumu
- SB'nin Dış Ticaret Rejimleri Karşısındaki Durumu

2. İdari İşlemler

- Şirket Kuruluşu
- Faaliyet Ruhsatı
- Ödemeler
- SB İşlem Formu
- Özel Hesap/Fon
- 5000usd altı işlemler
- Envanter defteri/föyü
- Hurda ve Atık İşlemleri
- SB Çalışma Mevzuatı
- SB Giriş/İzin Belgesi
- Uygulanmayacak Kanunlar

3. Vergi İstisnaları

- Vergi Usul Hükümleri
- SB Mükellefler
- Vergi İstisnaları
- Gelir ve Kurumlar Vergisi
- Gelir Vergisi (Ücret)
- KDV
- Damga Vergisi
- Harçlar
- Gümrük Vergisi
- ÖTV
- KKDF
- Transfer Fiyatlaması

İSMMMO

SERBEST BÖLGELER

GENEL BİLGİLER

Serbest Bölge nedir?

- Ülkenin siyasi sınırları içinde olmakla beraber gümrük bölgesi dışında sayılan,
- Ülkede geçerli ticari, mal ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı,
- Sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler

Amaç-Niye Serbest Bölgeler Var?

- İhracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek
- Doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak
- İşletmeleri ihracata yönlendirmek
- Uluslararası ticareti geliştirmek

Serbest Bölgelerin İşlevi

- Ülkeye yabancı sermaye ve teknolojilerin getirilmesine imkan sağlayacak uygun zemin yaratılması,
- Sanayicinin ihtiyaç duyduğu bazı hammadde ve ara malların kolaylıkla, istenilen miktarda ve zaman kaybı olmadan temin edilebilmesi,
- Sağlanan teşvik ve avantajlarla düşük maliyetli mal üretimi ve ihracı,
- Türkiye dışından gelen malların transit olarak diğer ülkelere satımı,
- Yeni istihdam olanaklarının yaratılması,
- Türk ihraç ürünlerinin ihracatını kolaylaştırmak ve hızlandırmak bakımından bir basamak olması

- Yüksek Planlama Kurul Kararı
(Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulu)
 - Üretim,
 - Alım-Satım,
 - Depo İşletmeciliği,
 - İşyeri Kiralama,
 - montaj-demontaj,
 - bakım-onarım,
 - bankacılık,
 - sigortacılık,
 - kıyı bankacılığı,
 - finansal kiralama,
 - Diğerler konular

Türkiye’de Serbest Bölgeler (2012)

	Serbest Bölge	Kuruluş	İstihdam	Ticaret Hacmi (\$ 1M)
1	Antalya Serbest Bölgesi	1987	3.627	750
2	Mersin Serbest Bölgesi	1987	7.829	3.832
3	Ege Serbest Bölgesi	1990	19.970	5.222
4	İstanbul-Atatürk Havalimanı Serbest Bölgesi	1990	1.271	2.104
5	Trabzon Serbest Bölgesi	1992	83	70
6	İstanbul-Deri ve Endüstri Serbest Bölgesi	1995	2.820	3.220
7	Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi	1992	211	296
8	Mardin Serbest Bölgesi	1995	5	3
9	İstanbul Trakya Serbest Bölgesi	1998	1.304	1.444
10	İzmir Menemen Deri Serbest Bölgesi	1998	1.505	327
11	Kayseri Serbest Bölgesi	1998	1.792	697
12	Rize Serbest Bölgesi	1998	0	4
13	Samsun Serbest Bölgesi	1998	367	70
14	Avrupa Serbest Bölgesi	1999	2.153	2.365
15	Gaziantep Serbest Bölgesi	1999	183	103
16	Bursa Serbest Bölgesi	2001	8.041	1.532
17	Kocaeli Serbest Bölgesi	2001	1.636	738
18	Denizli Serbest Bölgesi	2002	38	72
19	TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi	2002	3.103	208
	TOPLAM		55.938	23.053

Serbest Bölgelerin Kanunlar Karşısındaki Durumu

3218-15.06.1985

Serbest Bölgeler gümrük hattının dışında sayılır, Bu bölgelerde vergi, resim, harç gümrük ve kambiyo mükelleflerine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz

5084-29.01.2004

Serbest Bölgeler gümrük bölgesi dışında sayılır, Bu bölgelerde gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz

5810-12.11.2008

Serbest Bölgeler, Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber; serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu, ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin ve kambiyo mevzuatının uygulanması bakımından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen ve serbest dolaşımdaki eşyanın bir Serbest Bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı yerlerdir.

Bu bölgelerde gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz

**VUK kapsamına alındı
Vergi İstisnaları daraltıldı**

Vergi İstisnaları Daraltıldı

Serbest Bölgelerin Kanunlar Karşısındaki Durumu

- **Coğrafi Konum:**
 - Türkiye'nin siyasi sınırları içerisinde
- **Gümrük Rejimleri:**
 - Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihe kadar, Türkiye gümrük bölgesinin parçaları olmakla beraber, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında sayılacak
 - ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemleri ve kambiyo mevzuatı açısından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında
- **Menşei Hükümleri:**
 - Türkiye Gümrük Bölgesi içerisinde (telafi edici vergiler ödenir)
- **Mali Hükümler:**
 - Türkiye Gümrük Bölgesi içerisinde (yurt içinde)

Serbest Bölgelerin Dış Ticaret Rejimleri Karşısındaki Durumu

- Türkiye'den Bölgeye sevk edilen mallar, dış ticaret rejimine tabi tutulur ve bu rejime göre ihraç edilmiş sayılır.
- Bölge ile diğer ülkeler ve Serbest Bölgeler arasında dış ticaret rejimi uygulanmaz.
- Bölgeden yurtdışına mal gönderilmesi ve hizmet verilmesi serbesttir

İSMMMO

SERBEST BÖLGELER

İDARİ İŞLEMLER

Serbest Bölgelerde Şirket Kuruluşu

- Serbest Bölgede Faaliyet gösteren şirketlerin yapılanması:
 - Merkezi Serbest Bölge sınırları içinde yer alanlar
 - Şubesi Serbest Bölge sınırları içinde yer alanlar
(şubeye sermaye tahsis edilmesi zorunludur)(1998/4)
- Türkiye’de yerleşik olmayan firmalar Serbest bölgede şube açamazlar (1998/4 genelge)
- Şube veya Merkez sermayelerinin nakdi kısmının banka yoluyla döviz olarak transfer edilmesi ve Banka dekontunun bölge müdürlüğüne ibraz edilmesi zorunludur.
- Aynı sermaye transferi SB Genel Müdürlük iznine tabiidir.
- Bölgede banka mevcut değilse en yakın serbest bölgede bulunan bankada hesap açılmalıdır. Türkiye’deki bir şubede hesap açılması uygun değildir.

Serbest Bölgelerde Şirket Kuruluşu

- **Serbest Bölge Adresli Şirket Ana Sözleşmesi Düzenlenmesine İlişkin Hususlar: (1998/4)**

1. Şirket unvanının serbest bölge faaliyetine uygun olarak belirlenerek, “Amaç ve Konu” başlıklı maddenin bu kapsamda düzenlenmesi gerekmektedir.
 - a) Şirket Ana Sözleşmesinin “Unvan”, “Amaç ve Konu” ve ilgili başlıkları altında yer alacak hükümlerde “ithalat” ve “ihracat” sözcükleri yerine “alım-satım” ifadesinin kullanılması gerekmektedir.
 - b) Amaç ve Konu başlığı altında şirketin iştiğal konuları sıralanırken bir yandan müracaat edilen serbest bölgenin özelliklerinin gözü önünde tutulması, diğer yandan bölgeye sokulması yasak olan mallara yer verilmemesi gerekmektedir. Müracaat formunun alım satım ve üretim bölümleri ile Amaç ve Konu uyumlu olmalıdır.

2. “Şirketin merkezi” başlıklı maddenin, “Şirketin merkezi.....’dedir. Adresi..... Serbest Bölgesi’dir.

Adres değişikliğinde yeni adres ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi’nde ilan ettirilir ve ayrıca Dış Ticaret Müsteşarlığı’na (Ekonomi Bakanlığı-Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü) bildirilir. Tescil ve ilan edilmiş adresinden ayrılmış olmasına rağmen, yeni adresini süresi içerisinde tescil ettirmemiş şirket için bu durum fesih sebebi sayılır. Şirket Türkiye’nin başka bir yerinde aynı ticari unvanla (serbest bölge hariç) ticari faaliyette bulunamaz ve şube açamaz. Ancak Dış Ticaret Müsteşarlığı’ndan (Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü) izin almak kaydıyla yurt dışında veya başka bir serbest bölgede şube açabilir.” Şeklinde düzenlenmesi gerekmektedir.

Serbest Bölgelerde Şirket Kuruluşu

3. Şirketin süresi, en az faaliyet ruhsatı süresi kadar olacak şekilde düzenlenecektir.

Şirket ana sözleşme taslağına “Ana Sözleşme Değişiklikleri: Şirket bu ana sözleşme üzerinde unvan, amaç ve konu, merkez, süre başlıkları altında yapmak istediğı her türlü değışiklik için şirket yetkili organlarınca karar alınmasını müteakip, bu kararları ticaret siciline tescil ettirmeden önce Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın (Ekonomi Bakanlığı-Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü) onayını alır.” Maddesinin eklenmesi gerekmektedir.

Serbest Bölgelerde Şirket Kuruluşu

- **Şube olarak Serbest Bölge faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin hususlar: (1998/4)**
- Şube oluşturulmasına ilişkin şirket yetkili organının aldığı karar ve bu kararın yayımlandığı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi ile diğer belgelerle birlikte müracaat edeceklerdir.

.....**KARARI**

Şirket Merkezinde Toplanan..... Kurulumuz,

1. (Faaliyette Bulunulan Serbest Bölge'nin adı yazılacak) Serbest Bölgesi;..... adresinde bir şube açılmasına ve şubenin “.....(Ana Şirketin Ticaret Unvanı Yazılacak),(Faaliyette Bulunulan Serbest Bölge'nin adı yazılacak) Serbest Bölge Şubesi” unvanı ile faaliyet göstermesine,
2. Söz konusu şubeye..... ABD Doları karşılığı..... TL sermaye tahsis edilmesine.
3. yıl süre ile(Faaliyette Bulunulan Serbest Bölge'nin adı yazılacak) Serbest Bölge Şubemizi(Şube yetkilisi veya yetkililerinin adı yazılacak)'nın temsil ve ilzam etmesine, oy birliği ile karar verilmiştir.

- **Hisse Devri**

- Merkez adresi serbest bölgede bulunan şirketler, hisse devri yapmaları halinde, devir işlemini Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak gerçekleştirdikten sonra, şirketin yeni ortaklık yapısını gösteren belgeleri de ibraz etmek suretiyle, Bölge Müdürlüğüne bilgi verirler

- **Tasfiye Hali**

- Gerçek ve tüzel kişiler, Bölgeye döviz olarak getirdikleri sermayelerini ve bunlardan elde ettikleri her türlü kazanç ve iratlarını satış ve tasfiye bedellerini, istediklerinde Türkiye'nin diğer kesimlerine ve yurtdışına transfer etmekte serbesttirler. Ancak Bölge Müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdürler. Sermaye aynı ise Müsteşarlık iznine tabidir

Faaliyet Ruhsatı

- **Faaliyet Ruhsatı:** Serbest Bölgede faaliyette bulunma Ruhsatı
- Yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişiler Dış Ticaret Müsteşarlığından (Ekonomi Bakanlığı) ruhsat almak kaydıyla serbest bölgelerde faaliyette bulunabilirler
- **Faaliyet Ruhsatı Başvuru Süreci:**
 1. Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu Doldurulur.
 2. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Dolar (\$) hesabına müracaat ücreti (5.000 ABD Doları) yatırılır.
 3. Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu, Ana Sözleşme Taslağı müracaat ücretinin yatırıldığını gösteren dekontun aslı ile birlikte Genel Müdürlüğe veya ilgili Bölge Müdürlüğüne bir dilekçe ile başvurulur.
 4. Genel Müdürlük tarafından müracaat değerlendirilir.
 - Olumlu ise devam edilir.
 - Olumsuz ise ücret iade edilir.
 5. Ana sözleşme onaylatılır ve Şirket kurulur veya şube kararı tescil edilir.
 6. 30 gün içinde kira sözleşmesi akdedilir.
 7. Kira sözleşmesi ile birlikte Genel Müdürlüğe müracaat edilir.
 8. Faaliyet Ruhsatı düzenlenir.

Faaliyet Ruhsatı

- Kendilerine “Faaliyet Ruhsatı” verilen gerçek ve tüzel kişiler, faaliyete başlamadan önce, Bölge Müdürlüğü Tescil Bürosunda “Sicil Defteri’ne kaydedilirler. İlgili, meslek veya ticari faaliyetinde herhangi bir değişiklik olduğunda, bu durumu bölge müdürlüğüne bildirmek ve bu tür değişiklikleri sicil kaydına işletmek zorundadır. Ayrıca İşletici Firma, Gümrük Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza Müdürlüğü’ne bilgi verilir
- Faaliyet Ruhsatı başvurusunda yer almayan malların alım-satımını ve üretimini yapmak için izin alınmalıdır (1998/4 genelge)
- Faaliyet ruhsatı almak için Genel Müdürlüğe yapılan müracaatlarda Genel Müdürlüğün uygun görüş yazısından sonra 30 gün içerisinde faaliyet ruhsatı almaktan vazgeçilmesi veya kiralık yer bulunamaması halinde, 500 (beş yüz) ABD Dolarının yatırılması halinde daha önce yatırılan 5.000(beşbin) ABD Dolarının tamamı iade edilir
- Faaliyet Ruhsatının zayi, tahrip ve sair nedenlerle yeniden düzenlenmesinin talep edilmesi halinde, faaliyet ruhsatı ücretinin %10’u (500 ABD Doları) tutarındaki meblağın yatırılması gerekir.

Faaliyet Ruhsatı

- **Faaliyetin Geçici Olarak Durdurulması**

a) Aşağıda belirtilen hallerde, Serbest Bölge işlem formları üç ay süreyle işleme konulmaz.

1. Bilgi ve belgelerin zamanında verilmemesi veya yanlış bilgi verilmesi,
2. Ekipmanlara ve diğer kullanıcılara zarar verildiğinin tespit edilmesi
3. Kira ve/veya satış sözleşmesi hükümlerine uymadığının tespit edilmesi,
4. Yazılı talimatlara uyulmadığının veya bölge düzenini bozucu davranışlarda bulunduğu tespit edilmesi,
5. Faaliyet Ruhsatı müracaat formunda beyan ve taahhüt edilen hususlarda meydana gelen değişikliklerin bildirilmemesi

Faaliyet Ruhsatı

- **Faaliyet Ruhsatının İptali**

b) Aşağıda belirtilen hallerde Faaliyet ruhsatı iptal edilir.

1. Yukarıda belirtilen işlemlere devam edildiğinin Bölge Müdürlüğünce tutanakla tespit edilmesi,
2. Faaliyet ruhsatı müracaat formunda beyan taahhüt edilen hususlara uyulmaması veya beyan edilen hususların gerçek dışı olduğunun tespit edilmesi
3. Kanun yönetmelik, tebliğ ve genelge hükümlerine uyulmadığının tespit edilmesi

c) Aşağıda belirtilen hallerde faaliyet ruhsatı hiçbir uyarıya gerek kalmaksızın iptal edilir

1. Bölge dışındaki faaliyetler nedeniyle elde edilen kazanç ve iratların, bölgede elde edilmiş kazanç ve iratlar gibi gösterilerek muhasebe kayıtlarının birleştirilmesi ve vergi kaçırıldığı belirlenmesi
2. Mevzuata aykırı olarak bölgeye mal getirildiğinin veya bölgeden mal çıkarıldığı tespit edilmesi, envanter kayıtları ile mevcut stoklar arasında eksiklik veya fazlalık bulunduğunun tespit edilmesi

Serbest Bölgelerde Ödeme İşlemleri

- Serbest Bölgelerdeki faaliyetlerle ilgili her türlü ödemeler dövizle yapılır (3218/9.md)
 - Bölgede **yatırım aşamasında**,
 - mal ve hizmet bedelleri
 - işçi ücretleri
 - kiralar
- Türk lirası üzerinden ödenebilir. (85/9891 nolu karar)
- Bölge Müdürlüğü ile bu bölgelerdeki diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara ödemeler Türk lirası ile yapılır (85/9891 nolu karar)

Serbest Bölge İşlem Formu

- Kullanıcılar, Yönetmelik hükümleri kapsamında Serbest Bölge İşlem Formu ile gerçekleştirilen tüm işlemlerini bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla yaparlar (SBBUP)(2013/2 genelge)

Serbest Bölgelerde Özel Hesap/Ücret/Fon

- İmalatçı Kullanıcılar ile 06/02/2004 öncesi faaliyet ruhsatı alan kullanıcılar tarafından gerçekleştirilecek mal hareketleri
 - Yurtdışından bölgeye getirilen malların CIF değeri üzerinden binde 1,
 - Bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değerleri üzerinden binde 9 oranında özel hesap ücreti alınır.
 - Bölge içi mal satışlarından, imha/tasfiye ve tahlil /numune amacıyla bedelsiz olarak getirilen veya götürülen mallardan ,özel hesap ücreti alınmaz.
 - Kapalı alan inşaatının tamamlanması, ek yatırım yapılması, yatırım ve tesis safhasında kullanılmak üzere veya tevsi ve kapasite artırmak amacıyla yurtdışından veya bölge içinden satın alınan mallardan özel hesap ücreti alınmaz

Serbest Bölgelerde Özel Hesap/Ücret/Fon

- 06/02/2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alan imalatçı kullanıcıların dışındaki kullanıcılar tarafından gerçekleştirilecek mal hareketleri
 - Bu kullanıcılar tarafından ,yurtdışından bölgeye getirilen ve bölgeden Türkiye'ye çıkarılan mallardan özel hesap ücreti alınmaz.
 - Yurtdışından getirilerek bölge içinde satılan malların CIF değeri üzerinden binde 1 oranında özel hesap ücreti alınır
- Hem üretim hem de 06/02/2004 tarihinden sonra Alım-satım ruhsatı alan kullanıcılar tarafından gerçekleştirilecek mal hareketlerinde aşağıdaki esaslar uygulanır
 - Ürettiği ürünlerini kendi bünyesinde bulunan alım-satım ruhsatı kapsamına devretmesi ve yurt içine satması halinde FOB değerler üzerinden binde 9 oranında özel hesap ücreti alınır.
 - Alım-satım ruhsatı kapsamında ücret ödemediği yurt dışından getirdiği malı,kendi bünyesinde bulunan üretim ruhsatı kapsamında devretmesi halinde , bu malların CIF değeri üzerinden binde 1 oranında özel hesap ücreti alınır

Serbest Bölgelerde Özel Hesap/Ücret/Fon

- Fason imalatı ile bakım-onarım faaliyetleri ve ileri derecede işçilik işlemleri
 - Kullanıcılar kendisine ait olan mallar için bölge dışında fason imalat yaptırmaları halinde bu işlemlerden katma değer üzerinden binde 1 oranında özel hesap ücreti alınır.
 - Kullanıcının kendisine ait olmayan ,fason,imalat,bakım –onarım faaliyetleri amacıyla bölgeye geçici olarak getirdiği malların bölgeye giriş ve çıkışında özel hesap ücreti alınmaz.Yaratılan katma değer üzerinden binde 1 oranında özel hesap ücreti alınır.
 - Kullanıcı firmalar arasında gerçekleşen ticaret kapsamında,fason imalat ,bakım onarım faaliyetleri neticesinde bölgede yaratılan katma değer üzerinden binde 1 oranında özel hesap ücreti alınır

5000usd altı işlemler

- Bir parti olarak toplam fatura bedeli 5.000 ABD Doları veya karşılığı Türk Lirasını geçmemek üzere Bölge Müdürlüğü veya Bölge Müdürlüğü onayı ile İşletici, B.K.İ. ya da Kullanıcı tarafından Bölgeye getirilen Türkiye çıkışlı mallar, isteğe bağlı olarak ihracat işlemine tabi tutulmayabilir (yönetmelik 30.md)
- Serbest bölgeye yürürlükteki ihracat ve gümrük mevzuatlarına uygun olarak doğrudan bir üretimin girdisi olmaksızın serbest bölgelerde tüketilmek veya kullanılmak üzere yapılan yiyecek, içecek temizlik maddeleri gibi eşyaların temsili, serbest bölgedeki alıcılara yapıldığının ve serbest bölgeye vasıl olduğunun gümrük beyannamesi yerine serbest bölge işlem formu ile tevsik edilmesi halinde de istisnası kapsamında değerlendirilecektir.

Envanter Defteri/Föy-Volan

- Serbest bölgelerde gümrük idarelerince kabul edilen forma uygun olarak envanter defteri tutulur. (2000/1 genelge)
- Eşya söz konusu kişiye ait yere konulmasından sonra kırksekiz saat içinde envanter kayıtlarına geçirilir (Gümrük Kanunu 159.md).
- Söz konusu envanter kayıtları, gümrük idarelerine eşyayı teşhis ve eşya hareketlerini izleme olanağı verecek şekilde tutulmak zorundadır.

Envanter Defteri/Föy-Volan

EK

ENVANTER DEFTERİ

Firma Adı:

Sıra No	İşlem Tarihi	Ticari Tanımı	Menşe	Eşyanın				Kapların		Konteynerin Numarası	Eşyanın Gümrük Statüsüne İlişkin Belgenin			Taşıma Belgesinin			Bölge İçi		Mutat Elleşleme İşlemlerine İlişkin Açıklama	Eşya Ekonomik Etkili Gümrük Rejimlerinden Birine Tabi ise Buna İlişkin Açıklama
				Bulduğu Yer	Bölgeye						Adı	Tarihi	Numarası	Adı	Tarihi	Numarası	Alış	Satış		
					Giren		Çıkan													
					Miktarı	Kap Adedi	Miktarı	Kap Adedi	Cinsi											

Envanter Defteri/Föy-Volan

- Envanter defteri (Gümrük) Noter ve/veya Gümrük Müdürlüğüne onaylatılır.
- **“Gümrük Envanter Defter kayıtlarına ait yılsonu onayları”** en geç takip eden yılın ocak ayı sonuna kadar Gümrük müdürlüğüne yaptırılır.
- Her sene ocak ayında “yıllık stok bildirim formu” ve “üretim takip formu”
 - Serbest Bölge Müdürlüğüne verilir
 - Gümrük Müdürlüğüne bilgi verilir.
- Stok kontrolü ve üretim takibi yapılır.

Hurda ve Atık İşlemleri

- Bölge Müdürlüğü başkanlığında Komisyon kurulur,
 - Gümrük Müdürlüğü
 - Gümrük Muhafaza Müdürlüğü,
 - Çevre Bakanlığı
 - İşletici firma
 - gerektiğinde Bölge Müdürlüğünce tayin edilecek ve mallar üzerinde ihtisası olan bir eksper
 - Kullanıcı Firma
- Karar sonrası mallar TASIŞ (Tasfiye Hizmetleri Genel Müd.)'e devredilir
- Envanter Kayıtlarından silinir.

Serbest Bölge Çalışma Mevzuatı

- Bölgedeki iş yerlerinde çalışanlar, Türkiye Cumhuriyeti “çalışma mevzuatı” ve “Sosyal güvenlik mevzuatı” hükümlerine tabi tutulurlar (yönetmelik 17 ve 21.md)
- süresi “bir aydan” fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı bir şekilde yapılması zorunludur (1993/13 genelge)
- Bölgede çalışanlar ile işverenler arasında yapılan “İş Akdi” üç nüsha olarak düzenlenir ve bir nüshası Bölge Müdürlüğüne verilir (yönetmelik 17.md)

Serbest Bölge Çalışma Mevzuatı

- Türkiye sınırları içindeki işyerleri için öngörülen asgari ücret, fazla çalışma, diğer usul ve esaslar serbest bölgede mevcut işyerleri için de uygulanır. (1993/13 genelge)
- Asıl İşveren-Alt işveren ilişkisi kurulabilir (yönetmelik 17.md, 2010 yılı değişikliği)
- “Çalışma esasları” bölge müdürlüğüne tasdik ettirilip iş yerine asılmalıdır. (1993/13 genelge)
- Ücretlerin döviz cinsinden ödenmesi zorunludur. (3218/9.md) (85/9891 nolu karar)
- Sosyal güvenlik primleri döviz veya türk lirası olarak ödenebilir (3218/21.md)
- Çalışanların ücretleri Türkiye'de mevcut Banka hesaplarına havale edilmesi muvazaa iddiaları ortadan kaldırır (ücretlerin genel koşullara uygun olması gerekmektedir)

Serbest Bölge Çalışma Mevzuatı

- İkamet İzni/Gece Çalışma İzni (Yönetmelik 19.md)
 - Bölgede ikamet yasaktır
 - Yaptıkları işlerin mahiyeti gereği Bölgede ikamet zorunda bulunanlar ile Bölgede işgününü takip eden gece de çalışmak zorunda bulunanların ikamet/gece çalışma izinleri verilir.
 - Bölgede günde 24 saat ve haftada yedi gün çalışma yapılabilir
 - Bölge Müdürlüğü'nde yapılacak işler ile yük alıp vermek ve her türlü Gümrük işlemlerinin normal çalışma saati içinde yapılması esastır

- “Faaliyet Ruhsatı” sahibi gerçek kişiler/tüzel kişiler
 - temsilci,
 - Görevli,
 - İşçi/çalışan,
 - Bölgede her türlü iş veya işlemlerini yürüten kişiler,*Bölge Müdürlüğünden verilen “**Özel İzin Belgesi**” ile bölgeye girilebilir (1994/3 genelge)

*sigortacılık, nakliye acenteliği, gümrük komisyonculuğu, yeminli mali müşavirlik, serbest muhasebeci mali müşavirlik ve eksperlik

Uygulanmayacak Kanunlar

- Serbest bölgelerde
 - 4817 sayılı yabancıların çalışma izinleri hakkında kanun,
 - 4875 sayılı doğrudan yabancı yatırımlar kanunu,
 - 5393 sayılı belediye kanununun ölüm ve yangın halleri, kanalizasyonların inşa ve tamiri ile içme, kullanma, endüstri suyunu sağlamaya ve gaz, su, elektrik sarfiyatını denetlemeye yönelik maddeleri dışında kalan hükümleri,
 - 5682 sayılı pasaport kanunu,
 - 5683 sayılı yabancıların Türkiye’de ikamet ve seyahatleri hakkında kanun ile diğer kanunların SBK’na aykırı hükümleri uygulanmaz

İSMMMO

SERBEST BÖLGELER

VERGİ İSTİSNALARI

- 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu
- 4458 sayılı Gümrük Kanunu
- SB Uygulama Yönetmeliği
- Gümrük Yönetmeliği
- 1 no.lu KVK genel tebliği
- 348 no.lu VUK genel tebliği
- SBK Genel Tebliğleri
- SB Genelgeleri

Vergi Usul Hükümleri

- Serbest bölgede faaliyet gösteren kullanıcılar (Yönetmelik 23.md)
 - genel esaslar çerçevesinde gelir ve kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirmek,
 - Vergi Usul Kanununun defter tutma ile belge ve kayıt düzenine ilişkin hükümlerine uymak

Zorundadırlar.

- İstisna kapsamında **bulunan ve bulunmayan** “hâsılat, maliyet ve gider” unsurlarının **ayrı ayrı izlenmesi** ve kayıtların da bu ayrımı sağlayacak şekilde tutulması gerekmektedir.
- Merkez ve şube defterlerinin ayrı ayrı tutulması birçok sorunu ortadan kaldıracaktır

Vergi Usul Hükümleri

- Serbest bölgede faaliyet gösteren kullanıcılar (VUK 348 Tebliği)
 - defter kayıtlarını Türk para birimi dışında (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca, kuru günlük olarak belirlenen) her hangi bir yabancı para birimiyle tutabilirler.
 - Türk para birimiyle yapılan işlemlerini, işlemin gerçekleştiği günün TCMB döviz alış kuruyla ilgili para birimine çevirirler.
 - vergi matrahlarını kayıt yapılan para birimine göre tespit edecekler, ancak beyannamelerini (verilmesi gereken ayın ilk gününün kuruyla) Türk parasına çevirerek vereceklerdir.
 - Defter kayıtlarına esas alınan yabancı para biriminden ilk kayıt yapılan hesap dönemi dahil beşinci hesap döneminin sonuna kadar dönülemeyecektir. Verginin ödenmesi, mahsubu ve iadesi işlemlerinde de Türk para birimi esas alınacaktır

Serbest Bölgelerdeki Mükellefler

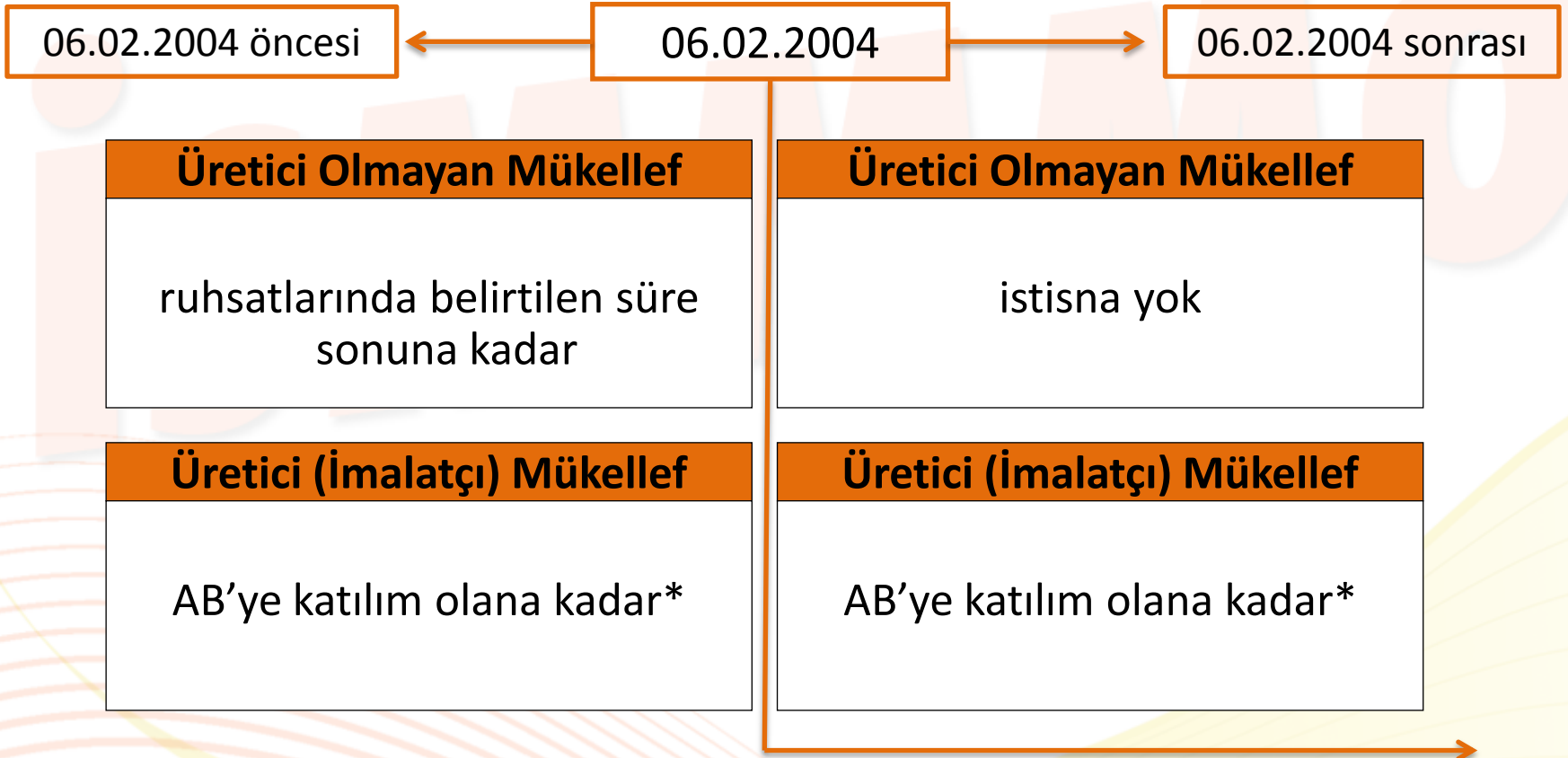
- SBK'undaki deęişikliklerle (5084, 5281, 5810 ve 5911) 1 Ocak 2009 itibariyle;
 - 06.02.2004 tarihinden önce ruhsat alan Üretici (İmalatçı) olarak faaliyet gösteren mükellefler
 - 06.02.2004 tarihinden önce ruhsat alan Üretici olarak faaliyet göstermeyen mükellefler
 - 06.02.2004 tarihinden sonra ruhsat alan Üretici (İmalatçı) olarak faaliyet gösteren mükellefler
 - 06.02.2004 tarihinden sonra ruhsat alan Üretici olarak faaliyet göstermeyen mükellefler

Serbest Bölgelerde Vergi İstisnaları

Vergi Türü	Açıklama
Kurumlar Vergisi	Üretim dışı faaliyet: Ruhsat Suresinin sonuna kadar istisna Üretim: Avrupa Birliğine katılım olana kadar istisna
Gelir Vergisi (Ücret)	Üretim dışı faaliyet: 01/01/2009'dan itibaren vergiye tabidir Üretim: Avrupa Birliğine katılımı olana kadar istisna, (%85 ihracat)
Katma Değer Vergisi	mal teslimleri: "SB-Türkiye" hariç tüm durumlar istisna hizmet: "SB-yurt dışı" ve "serbest bölge içi" istisna diğer tüm durumlar istisna değil
Damga Vergisi	Avrupa Birliğine katılım olana kadar istisna
Harçlar	Avrupa Birliğine katılım olana kadar istisna
Gümrük Vergisi	İstisna
Özel Tüketim Vergisi	İstisna yok
KKDF	SB'ye ihracatta İstisna

Yıllık Kurumlar ve Gelir Vergisi

- Serbest bölgelerde yürütülen faaliyetlerden (Bölge içindeki faaliyetler) elde edilen kazançlar kurumlar ve yıllık gelir vergisinden istisna (yazılım faaliyetleri üretim sayılıyor)

*bölgelerde imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançlar

Yıllık Kurumlar ve Gelir Vergisi

- **Kazanç istisnası:** serbest bölgelerdeki faaliyetlerden elde edilen hasıllardan bu faaliyetlere ilişkin olarak yapılan giderlerin düşülmesi sonucu bulunacak kazanç
- Faaliyet geliri/hasılatı bölge içerisinde elde edilmeli
- Müşterek genel giderler-oransal
- Müşterek amortismanlar-gün sayısı
- Mevduat, repo, kur farkı, vade farkı ve faaliyet dışı gelirler kapsam dışında tutulacak
 - Hasılatı, faaliyetlerle ilişkili ödemelerde kullanılıncaya kadar geçen süredeki mevduat ve repo gelirleri istisnaya dahil edilecek
 - Serbest bölgelerde yürütülen faaliyetlerden doğan alacaklara ilişkin kur farkı ve vade farkı gelirleri istisna kapsamında değerlendirilecektir
- Hibeler (Tübitak ve Benzeri Kurumlardan alınan) kazançta ilave edilip istisna tutulacak
- Zarar diğer faaliyetlerden indirilemez, gelecek yıllara devredilemez
- Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi Stopajı (KVK 15 ve 30.md ile GVK 94.md) (Mukimlik Belgesi önemli) Yapılacak
- Kurumlar için Kar dağıtım stopajı Yapılacak (dar mükelleflere gönderilenler için Mukimlik Belgesi önemli)

Gelir Vergisi (Ücret)

- Serbest Bölgelerde üretilen ürünlerin FOB bedelinin en az %85'ini yurtdışına ihraç eden firmaların istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretlerde istisna
- üretim faaliyetinde bulunan mükelleflerin üretime ilişkin istihdam ettikleri tüm personele ödedikleri ücretler (sadece üretim konusundaki faaliyetlerde çalışanlara ait ücretler; satış, pazarlama, muhasebe, lojistik vb. Hariç,)
- Üretim ile üretim dışı faaliyetler ayrıştırılarak istisna uygulanmalı ve faaliyet ruhsatının konusuna bakılmalı
- **Muhtasar beyannamede:**
 - Tarh-tahakkuk-tecil (dilekçe ile ayrıca başvuru)
 - İstihdam verisi bildirimini
- Yazılım faaliyeti üretim sayılmaktadır
- Kullanıcının faaliyetine ilişkin (üretim ve satış tutarları) YMM tasdik raporu zorunludur.

Gelir Vergisi

- **Yıllık Gelir Vergisi:** Şahıs firmaları, Kolektif ve Komandit şirketlerin ortaklarının vergisel avantajları bulunmaktadır.
- Bölgede kolektif şirket olarak faaliyette bulunulması halinde ortaklar şahsi ticari faaliyette bulunmaları nedeniyle, elde edecekleri Kolektif Şirket kazanç payları “şahsi ticari kazanç” olarak değerlendirilecek ve kazanç paylarından stopaj hesaplanmayacaktır.
- Bu kazanç payları, ruhsat süresinin sonuna kadar gelir vergisinden istisna edilmeye devam edecektir

Katma Değer Vergisi

Mal Teslimi

Nereden	Nereye	İşlem/mal teslimi	kanun
Türkiye	Serbest Bölge	istisna	KDV 11-12. md.
Serbest Bölge	Türkiye	istisna değil	KDV 1.md.
Serbest Bölge	Serbest Bölge	istisna	KDV 16/1-c md.
Serbest Bölge	yurt dışı	istisna	KDV 11-12. md.
yurt dışı	Serbest Bölge	istisna	KDV 16/1-c md.
serbest bölge içi		istisna	KDV 16/1-c md.

Katma Değer Vergisi

Hizmet İfası

Nereden	Nereye	İşlem/hizmet	kanun
Türkiye	Serbest Bölge	istisna değil*	KDV 1.md.
Serbest Bölge	Türkiye	istisna değil	KDV 1.md.
Serbest Bölge	Serbest Bölge	istisna değil	KDV 1.md.
Serbest Bölge	yurt dışı	istisna	KDV 11-12. md.
yurt dışı	Serbest Bölge	istisna değil	KDV 1.md.
serbest bölge içi		istisna	KDV 17/4-ı md.

*fason hizmetler hariç

- **Özellikli durumlar**

- Dar Mükelleflerden alınan Gayrimaddi hak bedellerinde stopaj ve sorumlu sıfatı ile KDV uygulaması gündeme gelecektir (22.07.2013 tarihli özelge)
- Serbest bölgelere verilen hizmetler: mali müşavirlik, hukuk müşavirliği, gümrük müşavirliği, KDV uygulanır.

Damga Vergisi

- 31.12.2008'e kadar her türlü vergi, resim ve harç istisnası vardı
- 01.01.2009'dan sonra DV istisnasının süresi uzatılmış, kapsamı daraltılmış ve istisnadan yararlanabilecek mükellef sayısı genişletilmiştir
- Serbest Bölgelerde gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili olarak yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır (Avrupa Birliğine üyelik)
- Bu istisnanın uygulanabilmesi için
 - üretim faaliyetinde bulunma zorunluluğu
 - 06 Şubat 2004 tarihi itibarıyla faaliyet ruhsatı almış olma zorunluluğuBulunmamaktadır
- İstisnasının uygulanabilmesi için, Serbest Bölgede faaliyet gösteren vergi mükellefi olunması gereklidir
- faaliyetin Serbest Bölge sınırları içinde yapılan kısmı damga vergisinden istisnadır

Damga Vergisi

- “ I.Akitler” üzerinden hesaplanması gereken Damga Vergisi,
 - “IV.Makbuzlar ve diğer kağıtlar” başlıklı
 - 1.Makbuzlar maddesinin “b.maaş, ücret, gündelik...” hükmüne göre hesaplanması gereken Damga Vergisi,
 - 2.Beyannameler maddesindeki vergi ve gümrük beyannameleri üzerindeki Damga Vergisi
- istisnalarından faydalanılması gerekmektedir

Harçlar

- 31.12.2008'e kadar her türlü vergi, resim ve harç istisnası vardı
- 01.01.2009'dan sonra Harçlar istisnasının süresi uzatılmış, kapsamı daraltılmış ve istisnadan yararlanabilecek mükellef sayısı genişletilmiştir
- Serbest Bölgelerde gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili olarak yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar harçlardan istisnadır (Avrupa Birliğine üyelik)
- Bu istisnanın uygulanabilmesi için
 - üretim faaliyetinde bulunma zorunluluğu
 - 06 Şubat 2004 tarihi itibariyle faaliyet ruhsatı almış olma zorunluluğuBulunmamaktadır
- İstisnasının uygulanabilmesi için, Serbest Bölgede faaliyet gösteren vergi mükellefi olunması gereklidir

Harçlar

- 492 Sayılı Harçlar Kanunu
 - 2. Bölümündeki “Noter Harçları”nın
 - 4. Bölümündeki “Tapu ve Kadastro Harçları”nın
 - 8.bölümdeki “İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları”nın

Bir kısmından faydalanılması mümkündür

Gümrük Vergisi

- 3218 Sayılı SB (5810) ve 4458 (5911) Sayılı Gümrük Kanununda yapılan değişiklikler sonucu
 - Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihe kadar
 - Türkiye gümrük bölgesinin parçaları olmakla beraber gümrük rejimleri açısından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında
 - ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin ve kambiyo mevzuatının uygulanması bakımından Serbest Bölgeler Türkiye Gümrük Bölgesi dışında
 - Türkiye'nin siyasî sınırları içerisinde yer alan bölgeler olduğu için menşe hükümlerinin uygulanması bakımından ise Türkiye Gümrük Bölgesi içerisinde

Gümrük Vergisi

Nerden	Nereye	İşlem/mal teslimi	Gümrük Rejimi
Yurt Dışı	Serbest Bölge	İstisna	Transit/Serbest bölge
Serbest Bölge	Yurt Dışı	İstisna	Transit/İhracat
Serbest Bölge	Serbest Bölge	İstisna	Transit/Serbest bölge
Türkiye	Serbest Bölge	İstisna	İhracat/Serbest Bölge
Serbest Bölge	Türkiye	İstisna Değil*	Serbest Dolaşıma Giriş

*Avrupa Birliği'nden ithal edilen sanayi ürünleri hariç

- Serbest Bölgede yer alan firmalar yurt dışından aldıkları “nihai mal, yatırım malı, ara mal ve ham madde” için gümrük vergisi ödememekte ve vergiye bağlı mükellefiyetlerden de muaf olmaktadır.
- Ancak, bu malların herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulması, serbest dolaşıma sokulması, gümrük mevzuatında belirtilen haller dışında tüketilmesi ya da kullanılması durumunda gümrük yükümlülüğü doğmaktadır.

- Serbest bölgelerde transit ticaret;
 - malların bölgeye fiili giriş-çıkışı yapılmaksızın, alış ve satış bedelleri arasında lehte fark esas olmak kaydıyla, SB kullanıcıları tarafından, bir ülkeden başka bir ülkeye (Türkiye ve serbest bölgeler hariç) satışını ifade eder.
 - Serbest bölgelerde transit ticaret işlemi, Transit Ticaret Formu düzenlenerek, bankalar vasıtasıyla yapılır
 - Transit Ticaret Formu ve Bölge Müdürlüğüne onaylı Serbest Bölge İşlem Formu ile (varsa serbest bölgedeki) bir bankaya müracaat edilir ve transit ticaret işlemi yapılır.
 - Malın CIF alış fiyatı üzerinden özel hesaba binde 1 oranında fon ödenir.
 - Transit ticarete Serbest Bölge İşlem Formu'nun gümrük idaresine ibrazı gerekmemektedir.

Özel Tüketim Vergisi

- Türkiye'den serbest bölgelere yapılan ihracat işlemleri Ö.T.V. ile ilgili olarak hiçbir istisnaya tabi olmayıp, Türkiye'den serbest bölgelere gönderilen mallar Ö.T.V.'ne tabi olacaktır.
- Serbest bölgelerden Türkiye'ye yapılan ithalat işlemleri de Ö.T.V. ile ilgili olarak hiçbir istisnaya tabi olmayıp, serbest bölgelerden Türkiye'ye getirilen mallar da Ö.T.V.'ne tabi olacaktır.
- Serbest bölgeler içerisinde gerçekleştirilen mal teslimleri Ö.T.V.'ne tabi değildir

- 12.05.1988 tarih 88/12944 sayılı Karar ile Merkez Bankası nezdinde oluşturulmuştur
- **kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili** olan ithalatlardan yapılacak kesintiler (peşin ödenmeyen ithalat)
- İthalatta, mal bedeline dahil ediliyor ve KDV matrahını ve ödemesini arttırıyor

- Serbest Bölgelerde uygulanmayan hükümler
 - İthalat vergileri
 - Ticaret politikası önlemleri
 - Kambiyo mevzuatı
- KKDF'den istisna var....ama KKDF tahsil ediliyor....
- 18.03.2011 tarih 2011/16 sayılı Genelge
 - Türkiye'ye ithalat:
 - Ortaklık/Merkez-şube ilişkisi varsa: SB'ye ihracatın ve Türkiye'ye ithalatın peşin ödendiği tevsik edilmeli
 - Ortaklık/Merkez-şube ilişkisi yoksa: peşin ithalatsa, ihracatın peşin olduğunun tevsik edilmesine gerek yok
 - Üretim yapan mükellef: sanayi sicil belgesi varsa ve peşin ithalatsa, ihracatın peşin olduğunun tevsik edilmesine gerek yok

Transfer Fiyatlaması

- Türkiye’de mukim bir şirketin, serbest bölgedeki ilişkili şirketle(merkez/şube) ticaret yapması;
 - Türkiye’deki şirketin SB’deki şirkete mal satması ve SB’deki şirketin malı ihraç etmesi durumunda
 - SB’deki şirketin malı ithal edip, Türkiye’deki şirkete satması durumunda,
- örtülü kazanç hükümlerine göre matrah farkı bulunması gündeme gelmiştir.

Transfer Fiyatlaması

- Danıştay'ın aradığı koşullar;
 - Gösterilen emsalin sağlıklı ve isabetli olması,
 - ekonomik ve ticari icaplara uygun olması,
 - işlem veya bedelin örtülü kazanç iddiasına konu işleme yeterince benzemesi

Transfer Fiyatlaması

- İncelemede emsale göre düşük yada yüksek bir fiyat bulunup bulunmadığının ortaya konulmasını gerekmektedir.
- Emsal kıyaslamasına ilişkin kurum içi ve diğer (benzer) kuruma dayalı ölçütler dikkate alınır
- Emsal gösterilmemesi, örtülü kazanç iddialarının reddedilmesine neden olmaktadır.
- İnceleme elemanları; serbest bölgeye satış fiyatı ile serbest bölgeden ihraç fiyatı arasındaki “örtülü kazanç” olarak nitelendirip, matrah farkı bulma yoluna gitmektedir
- Tarhiyat yapılabilmesi için aynı alanda faaliyet gösteren müesseseler nezdinde araştırma yapılması ve kıyaslamaya esas bir “emsal” bulunması önemlidir

Transfer Fiyatlaması-Danıştay Kararı

- “İnceleme elemanının, bir malın itiraz edilmeyecek emsalinin, yine o malın kendisi olduğu kanaati ile % 41 fazla ile mal ihraç edilmesi olayını, örtülü kazancın varlığı için yeterli olduğu görüşü hatalı olup, aynı türden organizasyonu içeren işletmeler bazında yapılacak araştırmalarla elde edilecek veriler dikkate alınmak suretiyle, emsal araştırması yapılarak, örtülü kazanç dağıtımının bulunup bulunmadığının tespiti gerekirken satışa taraf olan firmanın uyguladığı satış fiyatının esas alınması suretiyle sonuca varılmasında isabet yoktur.”
(Danıştay 4. Dairesi, 06.02.2007 K.2007/198)

Transfer Fiyatlaması-Danıştay Kararı

- “İhraç edilen malların, serbest bölgedeki şirket tarafından aynı gün veya birkaç gün içerisinde, alış fiyatının çok üstünde bir fiyatla % 73,26 kar ile satılması olayında, yasa hükmüne göre şirketler tarafından örtülü kazanç dağıtımı yapıldığından söz edilebilmesi için, aynı alanda faaliyet gösteren müesseseler nezdinde emsal araştırması yapılması gerekmektedir. Bu tür kıyaslama yapılmadan, örtülü kazanç dağıtımından söz edilemez”.

(Danıştay 4. Dairesi, 06.02.2007 K.2007/485)

TEŞEKKÜRLER